

Ж. В. Баб'як

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри української та іноземних мов
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

І. Р. Плавуцька

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української та іноземних мов
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

О. І. Боднар

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української та іноземних мов
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ ATUTOR

***Анотація.** Статтю присвячено проблемам обов'язкового впровадження дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України в умовах карантинних заходів через пандемію Covid-19. Узагальнюючи наявні теоретико-методичні напрацювання та відповідні положення нормативних документів, автор окреслює зміст поняття «дистанційне навчання» як самостійної новітньої освітньої технології, яка в умовах карантину перетворилася на єдиний засіб реалізації безперервності освітнього процесу.*

З-поміж існуючих сьогодні освітніх онлайн-платформ автор аналізує систему ATutor, розроблену фахівцями Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя.

У статті заакцентовано одну з головних методичних проблем дистанційного навчання – проблему якісного контролю знань студентів, пов'язаних з дотриманням норм і правил академічної доброчесності, і окреслено можливості функціоналу системи ATutor для контролю і оцінки реального рівня знань здобувачів освіти з англійської мови. Веб-інструменти, вбудовані в ATutor, уможливають усі види контролю в дистанційному форматі (тестовий, письмовий, усний) чи їх поєднання. У статті охарактеризовано деякі авторські методичні напрацювання, що мають на меті подолання проявів академічної недоброчесності студентів, а також створення усвідомлених (когнітивних) мотивацій для самостійного виконання завдань.

***Ключові слова:** дистанційне навчання, освітні технології, англійська мова для немовних спеціальностей, онлайн-сервіс/платформа.*

Постановка проблеми. Пандемія коронавірусу, що поширюється світом впродовж останніх двох років, в Україні каталізувала реформування системи шкільної й університетської освіти, зокрема, у напрямку інтенсивного впровадження дистанційного формату навчання. Обмеження у сфері соціального життя, спричинені пандемією COVID-19, викликали широкомасштабне використання в освітньому процесі сучасних інформаційних технологій, покликаних забезпечити саму можливість дистанційного навчання як вимушеного і єдино доступного в умовах карантину формату реалізації безперервності освітнього процесу. Це зумовило «унікальну ситуацію» [5, с. 251], зокрема, в системі вищої освіти, яка виникла за умов її екстремального переходу до нового режиму навчання.

За півтора року карантину дистанційне навчання в Україні «перейшло з фази зародження у фазу розвитку та удосконалення» [1, с. 132]. Набутий за цей час викладачами практичний досвід дозволяє виокремити й певні теоретико-методичні проблеми, які вимагають свого осмислення і вирішення.

Однією з таких проблем, що виникають внаслідок опосередкованої технічними засобами взаємодії «викладач – студент / студенти», є проблема якісної оцінки рівня навчальних досягнень здобувачів освіти, засвоєння ними знань та сформованості передбачених навчальними програмами компетентностей.

Аналіз досліджень. Нині в педагогіці і методичній науці накопичена чимала кількість праць, в яких розглядаються теоретичні та прикладні аспекти дистанційного навчання. Це, передусім, розвідки закордонних і вітчизняних науковців, які з'явилися ще до початку пандемії (J.E. Adams, H. Dichanz, F. Bodendorf, G. Hoppe, B. Eckert, H. Lobin, J. Kettunen, A.A. Андрєєва, O.M. Алексєєва, B.Ю. Бикова, B.Ю. Ващенко, M.B. Коваль, K.P. Колос, B.B. Дядичева, B.O. Куклева, B.M. Кухаренко, C.C. Полат, O.B. Рибалко, H.G. Сиротенко, П.В. Стефаненко, A.M. Стрюк, C.M. Трибульська, A.B. Хуторський, B.I. Шуневич та ін.

Однак особливої актуальності та інтенсивності вивчення можливостей, форм і методів застосування комп'ютерних технологій з навчальною метою набуло упродовж останніх двох років – безпосередньо у час поширення епідемії COVID-19 і вимушеного переходу усіх закладів освіти в Україні на дистанційний формат навчання. Беручи до уваги відсутність попереднього досвіду тотального впровадження дистанційного навчання в освітній процес, викладачам вищої школи знадобився певний час для вивчення, аналізу та вибору відповідних навчальних технологій. Результатом їхніх методичних пошуків у вказаній галузі стала низка розвідок, що з'явилися як відповідь водночас на глобальні тенденції розвитку освітньої системи та безпосередньо на виклики, спричинені пандемією COVID-19. У цих розвідках висвітлюються форми і методи роботи при дистанційному навчанні у різних галузях знання – медицині, правознавстві, викладанні української мови тощо.

Питання впровадження дистанційних технологій при навчанні іноземної мови (головним чином, англійської) за умов карантинних обмежень розглядаються у розвідках таких авторів як В. Грицюк, Л. Деркач, А. Коваленко, А. Красилич, В. Кухаренко та В. Бондаренко, А. Лотоцька та О. Пасічник, О. Мельничук, О. Пархоменко, Т. Романенко, О. Смаль та ін.

З метою обміну практичним досвідом щодо впровадження дистанційного навчання в Україні протягом 2020-2021 проведено низку науково-практичних конференцій, як, наприклад, Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Мовна освіта в сучасних ЗВО: тенденції, виклики, перспективи» (6–7 березня 2020 р., м. Біла Церква); III Всеукраїнська науково-методична Інтернет-конференція «Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти» (26 березня 2020 р., м. Луцьк); навчально-наукова конференція з міжнародною участю «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти» (25 березня 2021 р., Полтава). Значну частину репрезентованих на них матеріалів присвячено питанням застосування E-Learning та M-Learning як інноваційних освітніх технологій при дистанційному навчанні іноземних мов.

Потреба узагальнення й осмислення набутого практичного досвіду дистанційного навчання безпосередньо в умовах карантинних обмежень (у тому числі й щодо іноземних мов) стала причиною появи найновіших колективних монографій (2020–2021), таких, наприклад, як колективна монографія «Екстремне дистанційне навчання в Україні» за редактування В.М. Кухаренка та В.В. Бондаренка [7] чи посібник «Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали» за загального редактування О.М. Топузова [2].

Однак, попри інтенсивність методичних пошуків, проблема оптимізації оцінки знань студентів при дистанційному форматі загалом та навчанні іноземної (у даному випадку – англійської) мови зокрема у сукупності своїх аспектів не набула системного висвітлення.

Метою статті є узагальнення набутого досвіду щодо переваг освітнього середовища ATutor в процесі дистанційного навчання англійської мови у технічному виші і використання його можливостей для подолання академічної несамостійності студентів і якісної оцінки набутих ними знань.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наявних праць дослідників засвідчує, що сьогодні в науково-методичній літературі на позначення дистанційного формату отримання знань використовуються поняття «дистанційна освіта» та «дистанційне навчання», які не є ідентичними. Не заглиблюючись у даній статті у з'ясування відмінностей між змістом цих двох понять, зазначимо, що у сучасній педагогіці і методиці дистанційне навчання розуміється як:

– самостійна педагогічна технологія, в основі якої лежить керована, дидактично забезпечена та контрольована самостійна робота здобувачів освіти з використанням для навчання сучасних засобів зв'язку [11, с. 37];

– процес навчальної взаємодії викладача та здобувача освіти, який відбувається на відстані та передбачає використання інформаційних технологій і головним завданням якого є формування професійних знань і компетенцій (у нашому випадку – з іноземної мови).

Водночас, у часи поширення пандемії коронавірусу, широкоживане сьогодні поняття «дистанційне навчання», набуло додаткового синхронного аспекту значення і використовується нині для номінації стрімко запровадженої інноваційної навчальної технології в системі середньої та вищої освіти, що стала вимушеною мірою в умовах карантинних обмежень.

У своїй розвідці ми використовуємо поняття «дистанційне навчання» також у значенні, яке окреслюється Наказом міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» (затверджено наказом МОНУ від 25 квітня 2013 року № 466). Згідно з цим «Положенням...», дистанційне навчання становить індивідуалізований процес здобуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності індивіда, що здійснюється, здебільшого, за опосередкованої екстериторіальної (віддалених один від одного учасників) взаємодії суб'єктів навчального процесу в особливому середовищі, яке ґрунтується на новітніх інформаційно-комунікаційних та психолого-педагогічних технологіях [9].

Як відомо, дистанційний формат навчання виник і поширився в країнах Заходу ще на початку 1970-х років. Із розвитком масової комп'ютеризації на межі XX й XXI століть освітні онлайн-технології почали дедалі частіше застосовуватись в Україні. Ситуація з COVID-ом, що кинула виклик звичній системі освіти в усьому світі, змусила українські виші перейти на онлайн-режим викладання як безальтернативний формат навчання.

Нині в освітньому середовищі при вивченні іноземної мови застосовується ціла низка онлайн-платформ – Moodle, Google Classroom Microsoft Teams, Google Meet, Skype та ін. Кожна з них становить інформаційний простір, що об'єднує учасників процесу навчання і дає можливість для віддаленої освіти, забезпечує доступ до методичних матеріалів та інформації, а також дозволяє здійснювати тестування для контролю рівня знань здобувачів освіти. При навчанні іноземної мови у дистанційному форматі освітні онлайн-платформи надають можливості використання таких форм навчання як консультації (групові та індивідуальні), індивідуальні заняття, самостійна робота, проектна робота, відеоконференції, онлайн-заняття, аудіозаписи [8, с. 14]. Окрім цього уможливлено онлайн-тестування, використання онлайн-тренажерів для вивчення граматики і лексики, фото-, відео- та аудіоматеріали з відеохостингу YouTube. Викладач також має можливість робити демонстрації з екрану, одночасно спілкуватися з групою, проводити тестові завдання з моментальним результатом, працювати онлайн із підручником у форматі PDF, підключатися онлайн до сайтів по тематиці заняття тощо [8, с. 14]. Зворотній зв'язок при цьому відбувається здебільшого у формі спілкування через аудіоповідомлення та міні-проекти [2].

Водночас слід наголосити, що поряд з цілою низкою уже готових онлайн-платформ з усіма необхідними вмонтованими інструментами для дистанційного навчання, у деяких вищих навчальних закладах України використовуються й локальні освітні системи, розроблені фахівцями цих вишів.

Зокрема, у Тернопільському національному технічному університеті ім. І. Пулюя розроблено унікальну систему управління навчанням (LCMS – Web-based Learning Content Management System) – технологічну платформу ATutor (Academic Tutor).

Atutor багато в чому схожа на Moodle. Подібно до Moodle, Atutor є відкритою модульною веб-системою для електронного навчання. Серед її особливостей можна виділити вбудований редактор курсів, адаптивний інтерфейс та т. ін. Використання цієї системи дозволяє викладачам легко організувати різні курси навчання. Функціонал платформи ATutor визначається можливістю проводити курси та тести та збирати статистику. Модуль BigBlueButton дозволяє проводити вебінари. Є також підтримка форумів та функція відстеження активності користувачів.

Щоправда, ATutor має менше готових модулів, ніж Moodle, зате в ньому є вбудований конструктор для розробки навчальних матеріалів. Цей інструмент дозволяє формувати різні типи тестів: єдиного вибору (single choice), множинного вибору (multiple choice), кілька відповідей, відкрита відповідь, сортування, відповідність (у тому числі й графіка), шкала Лікерта.

Як зазначено на офіційному сайті ТНТУ ім. І. Пулюя, віртуальне освітнє середовище як веб-орієнтована інформаційна система, призначена для супроводу освітнього процесу, ефективно використовується в університеті понад десять років. Воно забезпечило доступ учасників цього процесу до електронних освітніх ресурсів (як у плані їх створення, так і використання), можливість проведення оцінювання рівня знань на базі систем тестування, каталогізацію електронних ресурсів освітнього та наукового

призначення, управління перебігом процесу навчання, а також можливість проведення навчальних та управлінських заходів у режимі онлайн засобами підтримки аудіо- чи відеоконференцій [10].

Завдяки отриманому за цей час науково-педагогічними працівниками вишу досвіду роботи у віртуальному освітньому середовищі, готовності керівного складу університету та студентів, а також відпрацьованості апаратного забезпечення та електронних освітніх ресурсів, екстрене переведення освітнього процесу у суто дистанційний формат не стало викликом для викладачів, а лише створило нові можливості працювати та розвиватися в онлайн-просторі.

Вимушений перехід на роботу виключно у віртуальному середовищі ATutor при навчанні англійської мови збагатив практичний досвід викладачів кафедри української та іноземних мов, що дозволяє їм вирішувати проблеми, специфічні саме для використання комп'ютерних освітніх технологій і дистанційного формату роботи при вивченні іноземної мови.

У найновіших розвідках методичного характеру (М. Янкова [12], А. Коваленко [5] та ін.) вже неодноразово наголошувалося, що, попри низку переваг, таких, зокрема, як доступність, комунікативність, наочність, інтерактивна взаємодія, зворотний зв'язок, самостійна робота із застосуванням нових інформаційно-комунікативних технологій [5, с. 253], у процесі запровадження широкомасштабного дистанційного навчання було виявлено й низку недоліків. Один з найпосутніших серед них стосується недотримання здобувачами освіти норм і правил академічної доброчесності [4, с. 109; 6 та ін.], через що адекватний контроль за рівнем знань студентів стало справжнім «головним болем» викладачів, у тому числі й викладачів іноземної мови. Причина тут полягає у тому, що дистанційний формат передбачає передусім високий рівень внутрішньої (когнітивної) мотивації, тобто мотивації усвідомленої дії, а також самодисципліни. У розвідці Т.А. Іваницької та ін. з цього приводу наголошується, що дистанційна форма навчання потребує «наявності в студентів сильної мотивації. Оскільки при дистанційній формі навчання студент майже весь матеріал вивчає самостійно, це вимагає від нього сили волі, самодисципліни, відповідальності» [4].

Однак, як засвідчує практика викладання іноземної мови, найчастіше ці чинники успішного застосування дистанційного формату виявляються нестійкими і не спрацьовують (здебільшого з суб'єктивних причин). Практичний досвід показує, що студенти успішно користуються можливостями списування, виконання завдань зі сторонньою допомогою, що їх створює навчання у дистанційному форматі. Гадаємо, що така ж ситуація властива й для інших предметних галузей.

За таких умов однією з проблем організації дистанційного навчання є ефективний контроль з боку викладача та справедлива якісна оцінка ним/нею знань здобувачів освіти.

ATutor завдяки своєму функціоналу забезпечує використання таких типів контролю як тестовий, письмовий, усний, що надає можливості для оцінювання знань і вмінь студентів за основними напрямками формування мовної компетентності з англійської мови: reading, writing, listening, speaking.

Стрімкий перехід до обов'язкового дистанційного навчання та відсутність попереднього досвіду винятково дистанційного формату навчальної діяльності зумовило методичні пошуки в напрямку подолання академічної недоброчесності і несамостійності здобувачів освіти. Причому відсутність (через екстремальний характер ситуації в освіті, пов'язаний з поширенням коронавірусу) будь-яких загальних рекомендацій, змусили викладачів шукати власні шляхи і методи розв'язання даної проблеми – залежно від рівня власної креативності, комп'ютерної та методичної грамотності.

Індивідуальний методичний досвід, накопичений у власній «карантинній» навчальній практиці, а також досвід колег-викладачів з кафедри української та іноземних мов ТНТУ ім. І. Пулюя засвідчує, що у своїй практиці дистанційного викладання англійської мови, з метою усунення проблем, пов'язаних з проявами академічної недоброчесності, використовується низка прийомів.

По-перше, функціонал онлайн-платформи ATutor дозволяє застосування методичних прийомів, спрямованих на усунення можливостей несамостійного виконання навчальних завдань. Так, наприклад, при виконанні тестів – незалежно, Single чи Multiple Choice і виду контролю (поточний, тематичний, підсумковий) – студентам за допомогою конструктора тестів ATutor задається максимально обмежений час, – так, щоб унеможливити використання сторонньої допомоги, отриманої чи то через мобільні застосунки на кшталт Viber чи будь-яким іншим шляхом. Навіть з огляду на елемент випадковості щодо вибору вірної відповіді, цей прийом виявляється доволі дієвим.

Технічні можливості онлайн-платформи ATutor, що підтримують формат аудіо- та відеоконференцій, дозволяють – поряд з тестовим – ефективно використовувати й усний вид контролю. Цей тип контролю доцільний передусім при відпрацюванні навичок усного мовлення, у тому числі й через

feed-back з викладачем, як, наприклад, з розмовними темами, передбаченими навчальною програмою (“My Family”, “Ciber security”, “International relations”, “My Major” та ін.). Вони націлені насамперед на розвиток навичок самостійного зв’язного говоріння. При цьому практичний досвід показує, що переказуючи ту чи іншу тему, частина студентів намагається усіляко підглядати, користуючись візуальною обмеженістю вікна комп’ютера викладача. Тому для з’ясування справжнього рівня знань студента з теми, що вивчається, доцільно використовувати такі прийоми як обговорення, укладання діалогів, уточнюючі питання та т. ін. – тобто ті види роботи, які вимагають синхронного реагування студентів, а відтак стимулюють їх до самостійних зусиль з опанування навчальним матеріалом.

Для забезпечення внутрішньої (когнітивної) мотивації студентів щодо опанування навчального матеріалу ефективними є й традиційні методичні прийоми. Так, наприклад, Reading comprehension як вид навчальної діяльності, що у даному випадку має на меті розвиток вміння опрацьовувати текст іноземною мовою, розуміти його значення та «інтегрувати з тим, що студент уже знає» (W. Grabe [13]), передбачає виконання звичного комплексу вправ:

1) Reading comprehension exercises:

- false / true;
- fill in;
- обговорення тексту загалом і змісту окремих абзаців за питаннями на кшталт:

The article is mainly about ----,

As it is stated in the passage ----,

According to the passage ---- та ін;

2) лексико-граматичні вправи:

- знайти синоніми до слів з тексту;
- пояснити фразові дієслова на кшталт *look forward, give up*;
- прокоментувати зміст сталих виразів та ідіом, як-от: *rain cats and dogs*.

Виконання студентами цього традиційного комплексу вправ уможливорює особистісний підхід до кожного здобувача освіти і справедливу оцінку рівня його знань.

Ще один ефективний спосіб стимулювання самостійності роботи студентів вбачаємо у вимозі надсилати викладачеві фото власноруч виконаного письмового завдання (йдеться передусім про роботи творчого характеру, а також інші види письмових робіт). Застосування такого методичного прийому так чи інакше дисциплінує студентів і спонукає їх до самостійного виконання навчальних завдань.

Вбудовані інструменти онлайн-платформи ATutor дозволяють також урізноманітнювати спосіб подачі презентацій, що активізує творчий потенціал студентів, створюючи додаткові мотивації для самостійного виконання завдань.

Важливим елементом у вирішенні даної проблеми видається також своєчасне завантаження викладачем необхідних навчальних матеріалів: підручників, словників та т. ін., що не дає студентам можливості скористатися відмовками, на кшталт «Не було підручника».

Висновки. Дистанційне навчання – інноваційна освітня технологія, широкомасштабне впровадження якої зумовлене карантинними заходами через пандемію COVID-19. Для створення віртуального освітнього середовища використовуються ті чи інші уже готові онлайн-платформи з усіма необхідними вмонтованими інструментами для дистанційного навчання. Поряд з цим у деяких українських вишах створюються локальні освітні системи. Такою є система ATutor, розроблена фахівцями Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя. За допомогою вбудованих у неї веб-інструментів забезпечується безперервність навчального процесу і вирішення методичних проблем, що виникають внаслідок запровадження обов’язкового і безальтернативного дистанційного навчання, зокрема, проблеми академічної несамостійності студентів, контролю і оцінювання реального рівня їхніх знань.

Функціонал онлайн-платформи ATutor забезпечує використання таких типів контролю як тестовий, письмовий, усний; методичних прийомів, спрямованих на усунення можливостей несамостійного виконання навчальних завдань, а також створення усвідомлених (когнітивних) мотивацій для самостійного виконання завдань шляхом урізноманітнення способів подачі презентацій тощо.

У подальшому, після закінчення карантину, робота з онлайн-системою ATutor може бути інкорпорована у лекційні та практичні заняття з метою їх інтенсифікації, підвищення інформативності та урізноманітнення форм навчальної діяльності в процесі вивчення англійської мови як мови професійного та ділового спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриняк А.Б. Підсумковий контроль знань студентів-правників в умовах дистанційного навчання. *Нове українське право*. Вип. 4, 2021. С. 131–137. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/91/82>
2. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи. Аналітико-методичні матеріали / кол. автор. ; за заг. ред. О.М. Топузова; укл. М.В. Головка. Київ : Педагогічна думка, 2021. 192 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726079/1/2a.pdf22222.pdf>
3. Екстрене дистанційне навчання в Україні : монографія / за ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка. Харків : Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с. URL: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_navch.pdf
4. Іваницька Т.А., Кузьменко Н.В., Петров Є.Є., Треумова С.І. Оцінка ефективності дистанційного навчання з точки зору здобувачів вищої медичної освіти. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти* : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю 25 березня 2021 року. Полтава : Українська медична стоматологічна академія, 2021. С. 108–111. URL: https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_nmvmv/files/YgjFOytRS1hiHcx9NiCQiv1OPo6xMG22eGD2Ww5k.pdf
5. Коваленко А. Дистанційне навчання іноземної мови за умов пандемії: специфіка форм і методів роботи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 35, том 3, 2021. С. 250–256. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_3/39.pdf
6. Конохова Н.В. Контроль знань у дистанційному навчанні. URL: <https://www.kpi.kharkov.ua/>
7. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2002. 320 с.
8. Полонська Т.К. Дистанційне навчання іноземної мови учнів закладів загальної середньої освіти в умовах карантину: успіхи та невдачі *Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень*. Том 2. Київ, 2020. С. 12–15.
9. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ від 25.04.2013 р. № 466. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>
10. Тернопільський національний технічний університет імені І. Пулюя : офіційний сайт. URL: <https://tntu.edu.ua/?p=uk/news/4020>
11. Шаран Р.В. Професійна підготовка магістрів інформаційних технологій в системі дистанційної освіти США : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2010. 249 с.
12. Янкова М.А. Особливості застосування дистанційного навчання викладанні української мови як іноземної. *Мовна освіта в сучасних ЗВО: тенденції, виклики, перспективи* : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 6–7 березня 2020 року. Біла Церква : БНАУ. URL: <http://kmp.fl.kpi.ua/uk/node/42>
13. Grabe W. Reading in a Second Language: Moving from Theory to Practice. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 467 p.

Zh. Babiak, I. Plavutska, O. Bodnar. Assessment of students' knowledge in the conditions of distance learning using the ATUTOR system. – Article.

Summary. The article deals with the problems of mandatory introduction of distance learning in higher educational institutions of Ukraine in the conditions of quarantine measures due to the Covid-19 pandemic. Summarizing the existing theoretical and methodological developments and the relevant provisions of regulations, the author outlines the meaning of “distance learning” as an independent latest educational technology, which in quarantine has become the only means of continuity of the educational process.

Among the existing online educational platforms, the author analyzes the ATutor system developed by specialists of Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University.

The article emphasizes one of the main methodological problems of distance learning – the problem of quality control of students' knowledge related to the norms and rules of academic integrity, and outlines the capabilities of ATutor to control and assess the real level of knowledge of English language learners. The web tools built into ATutor, allow all types of remote control (test, written, oral) or their combination. The article describes some of the author's methodological developments aimed at overcoming the manifestations of academic dishonesty of students, as well as the creation of conscious (cognitive) motivations for independent performance of tasks.

Key words: distance learning, educational technology, English for non-language specialities, online-service/platform.

Ж. В. Бабяк, И. Р. Плавуцкая, О. И. Боднар. Оценивание знаний студентов в условиях дистанционного обучения с использованием системы ATUTOR. – Статья.

Аннотация. Статья посвящена проблемам обязательного использования дистанционного обучения в высших научных учреждениях Украины в условиях карантинных мер из-за пандемии Covid-19. Обобщая существующие теоретико-методические наработки и соответствующие положения нормативных документов, авторы

определяют содержание понятия «дистанционное обучение» как самостоятельную новейшую образовательную технологию, которая в условиях карантина превратилась в единственное средство непрерывности образовательного процесса.

Среди существующих сегодня образовательных онлайн-платформ авторы анализируют систему ATutor, разработанную специалистами Тернопольского национального технического университета им. И. Пулюя.

В статье акцентирована одна из главных методических проблем дистанционного обучения – проблема качественного контроля знаний студентов, связанных с соблюдением норм и правил академической добросовестности, и определены возможности функционала системы ATutor для контроля и оценки реального уровня знаний соискателей образования по английскому языку. Веб-инструменты, используемые в системе ATutor, дают возможность проводить все виды контроля (тестовом, письменном, устном) по отдельности или комбинировано. В статье дается характеристика некоторых авторских методик-наработок, целью которых является преодоление проявлений академической недобросовестности студентов, а также формирование осознанных (когнитивных) мотиваций для самостоятельного выполнения заданий.

Ключевые слова: дистанционное обучение, технологии образования, английский язык для неязыковых специальностей, онлайн-сервис/платформа.

УДК 78.078;784;374

О. В. Борин

аспірантка

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника»

м. Івано-Франківськ, Україна

МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розкривається специфіка роботи мистецьких закладів позашкільної освіти щодо музично-естетичного виховання обдарованих дітей. Охарактеризовано особливості роботи з обдарованими дітьми та основні аспекти, які сприяють розвитку їх творчого потенціалу та професійного становлення.

Ключові слова: виховання обдарованих дітей, музичне мистецтво, музично-естетичне виховання, обдаровані діти, позашкільна освіта.

Сучасний період розвитку українського суспільства вимагає нових підходів щодо формування музично-естетичного досвіду особистості як однієї з основних умов духовного та культурного становлення. Особливу роль у цьому процесі відіграє підтримка і розвиток творчого потенціалу обдарованих дітей, а також формування їхньої музично-естетичної культури. Оскільки музично-творча діяльність підростаючого покоління у перспективі може стати основою музичної культури нашої держави, питання творчого та професійного становлення таких особистостей потребує більш ґрунтовних наукових досліджень.

Проблеми музично-естетичного виховання досить широко розглядаються у роботах вітчизняних науковців не лише у галузі мистецтвознавства, а й у педагогіці, психології та естетиці. Сутність поняття музично-естетичного виховання досліджували Н. Б. Кривошея і О. В. Медяник [4], О. В. Сироєжко [8], Ю. С. Юцевич [11] та ін. Деякі аспекти музично-естетичного виховання у закладах позашкільної освіти означували у своїх працях В. Л. Власенко [1], А. І. Мащенко [5], В. М. Міленін [6] та ін. Проте ці дослідження недостатньо розкривають питання музично-естетичного виховання саме обдарованих дітей у позашкільних закладах освіти.

Музично-естетичне виховання підростаючого покоління є одним з найважливіших аспектів української музичної культури. Воно сприяє формуванню всебічно розвиненої та гармонійної особистості, а також прилучає дітей до високих духовних цінностей. Оскільки поняття музично-естетичного виховання містить у собі дві складові – музичну та естетичну – проаналізуємо зміст цих понять.

В українському педагогічному словнику С. Гончаренка музичне виховання розуміється як «...процес цілеспрямованого пізнання музики, розвиток музично-естетичних смаків людини, збагачення її